

Vergadering van de ad hoc Statencommissie Omgevingsvisie d.d. 20 november 2017

Aanwezig:

Voorzitter: mevrouw A.J. Vlam

Lid van GS: mw. M. Maasdam

Commissieleden:

Mw. E.J. Broere-Kaal (PVV), H. van Déun (PVV), L.C. van den Dikkenberg (SGP), mw. A.A. Ens (VVD), C. de Heer (ChristenUnie), mw. E. Kotkamp (GroenLinks), P. van Leeuwen (SGP), R.G.H. van Muilekom (PvdA), mw. M.G. Noordenbos (SP), P.D. Overkleeft (D66), A.J. Schaddelee (ChristenUnie), W. Wagenmans (PvdA).

Van ambtelijke zijde aanwezig:

dr. R.J. Poort (adjunctgriffier) en mw. G. van Weerd (verslag)

1. Opening

De voorzitter, mevrouw Vlam, opent de vergadering met een woord van welkom. Een bericht van verhindering is ontvangen van mevrouw Koelewijn en de heer Westerlanden.

2. Mededelingen

- Na afloop van deze vergadering vindt in informele setting een werksessie (een zgn. hakselsessie) van een uur plaats over dilemma's rondom de Omgevingsverordening.
- Op 12 december a.s. van 14.00-15.00 uur vindt er een expertmeeting Omgevingsvisie plaats. De commissie heeft daarvoor inmiddels de uitnodiging ontvangen. Gedeputeerde Maasdam zou het op prijsstellen wanneer statenleden, die aanwezig zijn, een bijdrage willen leveren in de vorm van het technische voorzitterschap van een sessie daar.

3. Verslag 9 oktober 2017

Akkoord.

4. Rondvraag

Geen bijzonderheden.

5. Termijnagenda

Mevrouw Noordenbos heeft geconstateerd dat er in de termijnagenda het nodige is gewijzigd. Het is haar niet duidelijk waarom dat is gebeurd. Eerder heeft zij gevraagd of de Omgevingsvisie extra kosten met zich mee zal brengen door inzet van meer ambtenaren. Toegezegd is dat zij daarop een reactie zal ontvangen, maar in de termijnagenda staat dat dit pas in 2020 gaat gebeuren. Waarom moet dat zo lang duren?

De voorzitter weet dat GS een aantal zaken heeft toegevoegd die in de loop der tijd zullen worden ingevuld. Inderdaad staat in de termijnagenda dat er in 2020 informatie volgt over frictiekosten ambtenaren.

Gedeputeerde Maasdam meent dat deze toezegging geen verband houdt met de vraag die mevrouw Noordenbos eerder stelde. Zij heeft mevrouw Noordenbos toen laten weten dat de komst van de Omgevingswet niet tot minder ambtenaren zal leiden.

Mevrouw Noordenbos herinnert zich dat de gedeputeerde juist stelde dat er meer ambtenaren nodig zijn voor de implementatie van de Omgevingswet. Zij vroeg toen om dat nader te kwantificeren in arbeidsplaatsen en in kosten.

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat dit nu nog niet kan worden overzien. Overigens zijn er wel gelden gegenereerd voor de voorbereidingen op de introductie van de Omgevingswet maar die planning is enigszins gaan schuiven. Wel is duidelijk dat de Omgevingswet geen bezuinigingsoperatie zal inhouden.

De voorzitter constateert dat de commissie de termijnagenda voor kennisgeving aanneemt.

6. Fasering en planning: participatie in het koersdocument

Ambtelijk volgt er een presentatie op de fasering en de planning rond de participatie in het koersdocument. O.a. komt het volgende naar voren:

- Op 12 december volgt een koersbijeenkomst ter voorbereiding van trends en ontwikkelingen
- Die informatie is nodig voor het opstellen van de lange termijnvisie 2050 met kernboodschap (waarden van de provincie Utrecht)
- Strategisch maatschappelijke opgaven
- Aanpak participatie
- Sturingsfilosofie en rol van de provincie in het ruimtelijk beleid
- Ontwikkelpincipe en hoofdlijnen van het beleid
- Het afwegingskader voor de omgevingsverordening. Er moeten meer dan 100 verordeningen in één omgevingsverordening worden gerealiseerd. Dilemma's worden in kaart gebracht.
- Nieuwe omgevingsdocumenten in digitale boekenkast
- Opstellen uitvoeringsparagraaf voor het Koersdocument
- Er wordt een reikwijdte- en detailnotitie opgesteld in het kader van plan-MER. Dat geldt ook voor de watertoets en de landbouweffectrapportage.

Om voorgaande stappen richting omgevingsvisie en omgevingsverordening te kunnen realiseren, is er een tourplanner opgesteld waarin vier grote etappes te onderscheiden zijn.

1. Trends en ontwikkelingen en thema's
2. Lange termijnvisie en strategische maatschappelijke opgaven
3. provinciale ambities
4. koersdocument.

Mevrouw Ens vraagt zich af of de acties die worden ondernomen wel beleidsneutraal zijn. In de stukken wordt beleidsneutraliteit steeds als een besluit geuit, maar de termijn maakt dat men wellicht met voortschrijdend inzicht te maken heeft. Ook zijn niet alle wensen passend in de vorm van een omgevingsvisie. Ook komen er verkiezingen die wellicht gevolgen hebben voor de politieke invalshoeken. Haar vraag is hoe lang de provincie gaat volhouden dat deze operatie beleidsneutraal wordt ingezet.

Mevrouw Kotkamp memoreert de afspraak dat recentelijk vastgesteld beleid of vast te stellen beleid zoveel mogelijk beleidsneutraal zal gebeuren, met daarbij de kanttekening dat gaandeweg voortschrijdend inzicht mogelijk is, sowieso bij de herijking van verschillende beleidsstukken. Daarover is in deze commissie gesproken, waardoor haar zorg op dit punt is verminderd.

Mevrouw Ens vraagt waarom steeds de term beleidsneutraal wordt gebruikt, terwijl dat in de praktijk zeer waarschijnlijk slechts ten dele mogelijk zal zijn.

De heer Overkleef vindt beleidsneutraal als leidend principe niet verkeerd om te voorkomen dat processen een ongewenste richting inslaan.

Mevrouw Noordenbos staat op het standpunt dat het voor de provincie onmogelijk is om tot 2050 beleidsneutraal te handelen.

De heer Van Muilekom memoreert dat er in het kader van de Omgevingswet nog veel AMvB's worden uitgewerkt. Zijn vraag is hoe dat loopt. Hoe verhoudt zich dat tot de planning van de provincie Utrecht in relatie tot de omgevingsvisie?

Inmiddels is duidelijk geworden dat de nieuwe wet pas in 2021 zal ingaan, terwijl de provincie nu al een "circus" heeft opgetuigd. Het duurt drie tot vier jaar voordat de wet in werking treedt en leidt dat dan op dat moment niet tot een herijking?

De heer Schaddelee memoreert dat de omgevingsvisie 2050 een stip aan de horizon is. Daar zal pas over drie of vier jaar over worden gesproken. Bij zo'n strategische visie lijkt het hem goed eerst na te denken over het einddoel waar men naar toe wil werken. Alle lijnen die in de loop van de tijd worden aangereikt, kunnen dan in de goede richting worden gelegd.

Mevrouw Noordenbos vraagt wat wordt bedoeld met de mogelijk nieuwe rollen van de provincie, dit in het kader van de strategische maatschappelijke opgave.

Mevrouw Kotkamp vraagt, naar aanleiding van de sheet met de tourplanner, of de getekende kronkels een bepaalde betekenis hebben: worden er pieken en dalen in de tijd verwacht?

Gedeputeerde Maasdam gaat over tot beantwoording van de vragen.

- Het is inderdaad niet mogelijk dat de provincie tot 2050 beleidsneutraal zal blijven. Er is beleid tot 2028 geformuleerd. Tot die tijd zou er zoveel mogelijk beleidsneutraal moeten worden gewerkt.
- Naar 2050 wordt als ijkpunt gekeken omdat er dan over een generatiegrens wordt heengestapt maar dat kan dan niet meer beleidsneutraal zijn.
- Al in 2018 wordt er al gestart met het koersdocument, dat is de stip aan de horizon. Eerst worden de trends en ontwikkelingen in beeld gebracht en pas daarna kan de stap naar de lange termijnvisie worden gezet. Dat zal plaatsvinden in het voorjaar 2018. Het koersdocument zal eind 2018 worden opgeleverd.
- Inderdaad is de implementatie van de wet tot 2021 uitgesteld. De provincie heeft, in tegenstelling tot gemeenten, geen overgangstermijn en zal hard moeten werken om alles gereed te hebben om 1 januari 2021 met de nieuwe wet te gaan werken. Ook de gehele wetgeving en AMVB's moeten dan zijn uitgewerkt. Dat alles vraagt een grote inspanning.
- De SP vroeg naar de provinciale rol en of dat ook op andere terreinen kan liggen. De provincie moet bepalen wat provinciaal belang is. Dat ligt op het terrein van de fysieke leefomgeving, omdat de provincie daarvoor aan de lat staat.
- GroenLinks vroeg naar de kronkelingen op de sheet met de tourplanner. Zij verwacht dat het proces met de nodige ups en downs zal verlopen. Vanuit het land wordt nadrukkelijk naar de provincie Utrecht gekeken, omdat de provincie vooruitstrevend is met het zetten van de nodige stappen. De kronkelingen op de sheet hebben overigens geen bijzondere betekenis.

Mevrouw Noordenbos vraagt zich af hoe er wordt gehandeld wanneer er, naar aanleiding van de verkiezingen, een ander beleid moet worden ontwikkeld. Is dat dan nog wel mogelijk?

Gedeputeerde Maasdam vindt die vraag moeilijk te beantwoorden. Wel is duidelijk dat de looptijd van de PRS/PRV tot 2028 reikt. Ook het mobiliteitsbeleid strekt zich uit tot 2028. Dit koersdocument is bedoeld voor de nieuwe Staten. De omgevingsvisie wordt definitief door de nieuwe staten vastgesteld.

Op een vraag van mevrouw Noordenbos, antwoordt de gedeputeerde dat de herijking van strategische plannen verschillende termijnen heeft. Daarna worden de plannen ingebouwd in de omgevingsvisie.

Mevrouw Noordenbos vraagt of de plannen nog steeds herijkt kunnen worden, ook als ze onderdeel uitmaken van de omgevingsvisie. Zijn veranderingen dan nog wel mogelijk?

Gedeputeerde Maasdam merkt op dat PS uiteindelijk zullen gaan vaststellen hoe vaak de omgevingsvisie moet worden herijkt. Belangrijk is het dat de visie steeds up tot date blijft.

De voorzitter rondt de behandeling van dit agendapunt af.

7. Advies PCL op trends en ontwikkelingen en wijze van participatie

Na eerdere adviezen over de Omgevingswet, wil de PCL dit keer ingaan op:

1. Hoofdthema's voor de omgevingsvisie;
2. Participatie: de positionering van het hoofdthema;
3. Toegankelijkheid van data en bewustwording van de belangrijkheid van die data.

Mevrouw De Wit van de PCL houdt een presentatie over voornoemde thema's. Zij noemt dat de strategie voor een gezonde en inclusieve samenleving: die strategie kan volgens de PCL de leidraad te zijn voor de gehele omgevingsvisie. Daarna zal haar collega ingaan op het strategisch omgaan met data.

Eerder heeft de PCL ervoor gepleit de omgevingsvisie als een vijfvoudige kans te benutten. Het is een uitgelezen kans om een visie te ontwikkelen op kwaliteit van de leefomgeving, waarin een balans wordt gezocht tussen groen en tussen groei. Ook is het goed de omgevingsvisie te benutten om een samenhangende blik te ontwikkelen op sectoroverstijgende vraagstukken, maar ook om gebiedsgericht beleid te gaan inzetten.

Een kans ligt er ook om de beweging van participatie en co-creatie met burgers, organisaties en mede overheden te versterken. De omgevingsvisie is ook een kans om de meerwaarde van de provinciale bestuurslaag aan te tonen.

De PCL pleit ervoor drie strategische doelen te benoemen:

1. Gezonde en inclusieve samenleving;
2. Hoge kwaliteit natuur, landschap, landbouw en watervoorziening;
3. Circulaire economie met voortvarende energietransitie.

Opvallend is dat people, planet, profit heel duidelijk in de strategische doelen terugkomen.

De heer Van Muilekom vindt dit mooie thema's voor de omgevingsvisie van de provincie Utrecht, zoals deze door de PCL worden aangereikt. Hij vraagt of deze thema's ook aan de gemeenten kunnen worden meegegeven. Hij heeft hij tijdens de presentatie niet veel gehoord over de grote dynamiek in de provincie Utrecht: de provincie is in het centrum van het land gelegen en is zeer aantrekkelijk voor wonen en werken.

Mevrouw Ens beaamt dat vooral de laag-dynamische aspecten tijdens de presentatie naar voren kwamen. Veel zaken uit de presentatie zijn min of meer al bekend en zijn wat haar betreft niet erg prikkelend. De term "inclusieve samenleving" vindt zij lastig bruikbaar. Zij krijgt de indruk dat de thema's wat politiek gekleurd zijn. Zij denkt vanuit haar politieke visie over een aantal zaken anders. Zo miste zij op de sheet bij doel 2 de landbouw, terwijl daar wel biodiversiteit en natuur prominent naar voren kwamen.

De heer De Heer memoreert dat de suggestie over de P1000 wel vaker in dit provinciehuis is geopperd, nl. 1000 burgers verzamelen om over het provinciale beleid te spreken. In Amersfoort heeft men daar al ervaring mee opgedaan. Daar werd er met 1000 burgers gesproken over Amersfoortse thema's. Nu wordt er een streekconferentie voor 300 deelnemers voorbereid. Natuurmonumenten heeft burgers van 7 gemeenten uitgenodigd om mee te praten, maar gebleken is dat het een hele klus is zoveel mensen bij elkaar te krijgen. Dat wordt moeilijker naarmate de regio die men bestrijkt groter is. Wellicht is het beter mee te liften met de regionale conferenties die er zijn. Zijn er geen regionale conferenties, dan kan de provincie het initiatief daartoe nemen, bv. in de Vallei, in het Groene Hart of in de Kromme Rijnstreek.

Mevrouw Noordenbos kan zich voorstellen dat dergelijke grootschalige conferenties minder gevarieerd publiek gaat opleveren dan waarop wordt gehoopt. Wat betreft de ruimtelijke economische structuurvisie, krijgt zij het idee dat de presentatie van de PCL afwijkt van de provinciale insteek. Zij vraagt wat wordt bedoeld met beweging – co-creatie.

De heer Overkleef begrijpt dat biodiversiteit één van de aandachtspunten is. Vindt de PCL dat dit in de nieuwe Natuurwet onvoldoende belegd is?

Mevrouw Kotkamp vraagt eveneens naar de relatie met gemeenten. Lokale fracties gaven door dat gemeenten niet erg enthousiast zijn over een thema als bv. gezondheid. Wat betekent het wanneer dit toch een provinciaal thema gaat worden, terwijl gemeenten dit als een minder wenselijk thema beschouwen?

Mevrouw De Wit gaat over tot beantwoording van de vragen.

Zij vindt het laagdynamische karakter van het advies heel goed voor een omgevingsvisie, omdat er een goed en consistent traject moet worden ingegaan. Inderdaad is er in de provincie Utrecht veel dynamiek: daar hoeft niet meer op te worden ingezet. Het is juist een opdracht voor provincie en gemeenten om ervoor te zorgen dat iedereen die dynamiek nog kan bijhouden, dat de inwoners zich in de provincie blijven thuis voelen en dat de kwaliteit van de leefomgeving hoog blijft. Daar ligt volgens de PCL voor de provincie een zeer belangrijke opgave.

Inderdaad kunnen de thema's aan de gemeenten worden meegegeven. Het thema "inclusief en gezond" is niet specifiek Utrechts, maar dit thema moet worden gevuld, passend bij Utrechtse deelgebieden, gemeenten en dorpen.

Inderdaad vindt iedereen gezondheid belangrijk: dat wordt heel breed onderschreven, omdat het een gedeelde waarde is. Laagdynamisch is overigens ook niet politiek.

Inclusief is wellicht een lastig begrip, maar het is heel simpel. Het houdt in dat ervoor gezorgd moet worden dat het grootste deel van de samenleving blijft meedoen, zodat er geen ongewenste maatschappelijke verschillen gaan ontstaan. Fysieke maatregelen en beleid kunnen daaraan bijdragen.

Landbouw is inderdaad van groot belang. Wanneer zij dat per abuis niet noemde, dan is dat een omissie. Graag verwijst zij naar het advies van de PCL over landbouw, waarin naar voren komt dat de landbouw van groot belang is voor deze provincie; ook wordt ervoor gepleit naar de toekomst van de landbouw te kijken.

Opmerkingen werden er gemaakt over de P1000. Zij vindt het een goed idee om over de omgevingsvisie bij regionale conferenties aan te sluiten, of deze eventueel zelf als provincie te organiseren. Overigens behoeven er volgens de PCL niet alleen maar burgers te worden uitgenodigd, hetgeen in Amersfoort wel het geval was. Ook kan worden gekeken naar het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en mede-overheden

De SP vroeg of participatie wellicht minder gevarieerd zou worden. De systematiek van P1000 is dat er juist heel goed wordt nagedacht over de vraag hoe mensen zo gevarieerd mogelijk kunnen worden uitgenodigd. Co-creatie heeft ermee te maken dat er in de provincie vele actoren zijn die gezamenlijk de provincie maken. Dat is het proces van co-creatie en dat kan met de omgevingsvisie extra worden gestimuleerd.

Zij kan niet beantwoorden wat de PCL van de ruimtelijke economische structuurvisie vindt. Dat is niet erg, immers, de PCL maakt geen plan maar geeft doelen mee voor de omgevingsvisie.

Zij weet niet of biodiversiteit voldoende is belegd, maar de PCL vindt dit een belangrijk aandachtspunt, juist naar de toekomst toe.

Opgemerkt werd dat gemeenten niet erg enthousiast zijn over het thema gezondheid. Dat vindt zij een interessant signaal, omdat de PCL tijdens het werken over het advies gezonde leefomgeving andere ervaringen had. Gemeenten hadden daar veel belangstelling voor, vooral om het thema breed neer te leggen. Zij meent dat gemeenten wel kunnen worden verleid om dit als een mooi thema te zien.

De heer De Nooij van de PCL voegt eraan toe dat getracht is een kader te schetsen voor de Omgevingsvisie: dat kader komt voorbij in de meeste adviezen van de PCL die hieraan vooraf zijn gegaan. Die lijn is wellicht niet zo spannend, maar wel consistent en biedt een basis voor de ontwikkeling richting 2050.

Mevrouw Ens vraagt naar de definitie van leefomgeving. Voor veel mensen zijn wonen en werken onderdeel van de leefomgeving; die geven juist dynamiek aan een leefomgeving. Zijn die thema's bewust niet door de PCL benoemd?

De heer De Nooij antwoordt dat wonen en werken onderdelen zijn van de inclusieve samenleving. Als er iets is in Nederland dat de gemoeieren erg bezig houdt, dan is dat het min of meer uit elkaar vallen van onze samenleving in verschillende facties. De PCL bepleit het bevorderen van inclusiviteit door goed na te denken over het organiseren van wonen. In de grote steden voltrekt zich een grote uitsortering tussen bevolkingsgroepen. Nagedacht moet worden of zo'n ontwikkeling wel of niet wenselijk is. Dat zelfde geldt ook voor werk. Inderdaad maken wonen, werken en gezondheid deel uit van de leefomgeving, al wordt dat minder expliciet genoemd.

De heer Van Muilekom constateert, met instemming, dat de PCL de kwaliteit voorop zet. Een van de grootste problemen in de energietransitie is de vermindering van de CO₂-uitstoot en de belangrijke rol daarin van de landbouw. De vraag is ook of de voortgaande toename van het aantal inwoners van de provincie moet worden geaccommodeerd of moeten daar grenzen aan worden gesteld, rekening houdend met gezonde luchtkwaliteit? Hoeveel ruimte moet er in deze provincie aan groei worden geboden, terwijl de kwaliteiten in stand moeten worden gehouden?

Mevrouw De Wit vindt dit een goed voorbeeld van een discussie die bv. in P1000-verband kan worden gevoerd. Binnen de beleidsterreinen kunnen de afwegingen worden gemaakt, maar het gaat juist om de samenhang, de stapeling en het maken van keuzes op enig moment. Dat kan alleen maar vanuit een kwalitatieve vraagstelling.

Mevrouw Noordenbos memoreert dat de economische structuurvisie een bouwsteen is voor de omgevingsvisie. Daarin worden de deuren van de provincie juist open gezet om veel bedrijvigheid toe te laten met extra infrastructuur e.d. Dat is kennelijk een richting die wordt ingeslagen, terwijl zojuist werd signaleerd dat er nu al veel mensen zijn die veel minder kansen hebben op werk en woning in deze provincie. Hoe moet daarmee worden omgegaan?

Mevrouw Broere constateert dat er in het geheel niet meer beleidsneutraal wordt gesproken in relatie tot de omgevingsvisie. Zij is met veel ingebrachte punten niet eens en vraagt zich met zorg af welke kant dit op gaat.

De heer De Nooij komt terug op de opmerking van de SP. Uiteraard is groei in de regio nodig, immers, er moet wel brood op de plank komen en het creëren en stimuleren van werkgelegenheid is een noodzakelijk beleid, mits dat binnen vastgestelde kaders plaatsvindt. Wanneer het hoogste doel in het beleid is een gezonde en inclusieve samenleving en niet economische groei, dan biedt dat een andere afweging in het beleid.

De heer De Heer wijst erop dat de economische ruimtelijke strategische visie nog in de maak is en nu nog niet kan worden geframed. Die bouwsteen moet nog tot stand komen en moet door de desbetreffende vakcommissie worden vastgesteld.

Mevrouw Kotkamp meent dat het principe van beleidsneutraliteit niet tot in lengte van dagen kan worden vastgelegd maar wel dat een recentelijk vastgesteld stuk niet opnieuw ter discussie wordt gesteld wanneer over de omgevingsvisie wordt gesproken. Zij is het met mevrouw Broere eens dat dit niet de bedoeling kan zijn.

Gedeputeerde Maasdam memoreert dat dit aansluit bij een eerdere afspraak dat de Ad hoc commissie Omgevingsvisie geen herkansingscommissie kan zijn.

Blij is zij met deze inbreng van de PCL. Zij hoopt dat PS dergelijke adviezen van de PCL in het komende proces vaker tegemoet kan zien.

De heer De Nooij houdt, aan de hand van sheets, een presentatie over de toegankelijkheid van data en de bewustwording van de belangrijkheid van die data. Dit alles heeft binnen de provincie al de nodige

aandacht en is terug te vinden in het coalitieakkoord, de concernopgave e.d. De PCL wil het belang daarvan nogmaals extra accentueren. De PCL heeft in dat licht enkele vragen en adviezen geformuleerd en hoopt dat deze bijdragen aan een omgevingsvisie die ook in 2050 actueel en bruikbaar zal zijn.

De voorzitter meent dat de bijdrage van de PCL op dit punt veel breder is dan alleen de omgevingsvisie. Het gaat ook over de bedrijfsvoering van de provincie. Wel moet in de juiste context worden gezien welk deel relevant is voor het maken van de omgevingsvisie. Overigens wil zij de discussie beslist niet beperken.

Mevrouw Kotkamp ziet het iets anders. Goede data zijn nodig om te bewerkstelligen dat de participatie goed wordt vormgegeven. Inderdaad wordt dit door de PCL erg breed aangevlogen en zij heeft wel de behoefte specifieke soorten data te onderscheiden, bv. als het gaat om persoonsgegevens. De wet wordt in dat opzicht veel strikter, hetgeen samenwerking en uitwisseling kan gaan bemoeilijken. Wordt die achtergrond door de PCL meegenomen?

De heer Overkleeft merkt op dat er nu ook al wordt gewerkt om het digitaal stelsel omgevingswet van de grond te krijgen met betrokkenheid van gebruikers. Hoe verhoudt het advies van de PCL zich tot dat proces? Op welke punten worden eventuele problemen voorzien?

Mevrouw Noordenbos krijgt de indruk dat de PCL alle systemen wil gaan koppelen in één systeem. Haar zorg is dat dit de kwetsbaarheid gaat vergroten. Is haar zorg reëel?

De heer Schaddelee is het met de voorzitter eens dat dit thema door de PCL erg breed is aangezet. Hij vraagt in welke fase de provincie zich bevindt. Worden, nadat de trends en ontwikkelingen zijn opgehaald, alle data geanalyseerd in het licht van de omgevingsvisie?

De heer De Heer meent dat veel adviezen van de PCL betrekking hebben op de Laan van de Leefomgeving, echter, een planning daarvoor ontbreekt, ook in de tourplanner. In de termijnagenda staat dat het eerste product in 2019 klaar moet zijn, terwijl het totaal pas in 2024 gereed moet zijn. Dat is wel erg ruim.

De heer V.d. Dikkenberg ondersteunt het actiepoint wat betreft de data. Het is wel lastig een open dataportaal de juiste sturing te geven in het gebruik van de gegevens, zonder verkeerde verwachtingen te wekken. Hoe worden verwachtingen gemanaged en wat gaat de provincie met de resultaten doen? Opmerkelijk is dat in de Staat van Utrecht staat dat de inwoners van Renswoude de hoogste levensverwachting hebben van de provincie Utrecht, terwijl dat een gemeente is die in het meest intensieve landbouwdeel van de provincie Utrecht ligt.

De heer Van Muilekom vraagt hoe de huidige situatie in de provincie is: wat is het ideaalbeeld?

Mevrouw Ens vraagt zich af wat er met data wordt bedoeld. Waar heeft dat betrekking op? Zij vraagt dienaangaande om concretisering.

De heer De Nooij licht toe dat tijdens de gedachtenontwikkeling over de Omgevingswet parallel daaraan het beeld bestond van de Laan van de Leefomgeving. Nu heet dat het Digitale Stelsel Omgevingswet en daardoor wordt het wat minder voorstelbaar en wat abstracter. Essentieel voor de Omgevingswet en de omgevingsvisie is dat er heel veel gebruik gemaakt moet worden van goed ontsluitbare data. De jonge leden van de PCL houden de commissie in dat opzicht zeer bij de les. Gevaar voor misbruik van de data is altijd aanwezig, maar uitgaan van angst in deze is niet de beste raadgever. Zorgvuldig moet worden nagegaan hoe de data op een goede manier kunnen worden gebruikt en ontsloten.

De PCL gaat niet over de planning, maar in de tourplanner staat wel dat het digitale stelsel Omgevingswet met de gehele planning meeloopt.

Mevrouw De Wit komt terug op de vraag welke data er wordt bedoeld. Het gaat om allerlei soorten informatie waar verschillende actoren over beschikken, zoals provincie, gemeenten, expertisecentra, universiteiten, hogescholen, gezondheidsinstellingen. Door de koppeling van verschillende data aan elkaar ontstaat er veel meer inzicht in wat nodig is en wat de effecten daarvan zijn. Data over landbouw, natuur en recreatie moeten breed beschikbaar komen, zodat boeren, natuurorganisaties e.a. allen over de zelfde soorten informatie kunnen beschikken en verbindingen kunnen leggen met informatie uit andere domeinen, waardoor er slimmer kan worden gewerkt en beter beleid kan worden gemaakt.

Mevrouw Ens begrijpt dat het gaat om grote hoeveelheden informatie waar verschillende actoren over kunnen beschikken. Nogmaals vraagt zij om concrete voorbeelden. Met het antwoord van mevrouw De Wit kan zij niet uit de voeten.

De heer Overkleeft vraagt in hoeverre de provincie kan beïnvloeden dat er een omgeving ontstaat die toegankelijk en gebruiksvriendelijk is voor initiatiefnemers. In feite moet het gaan om een dashboard waarop de initiatiefnemer de noodzakelijke informatie kan terugvinden om te kunnen afwegen of een plan mogelijk is, terwijl de provinciale ambtenaar moet kunnen toetsen of een initiatief binnen de kaders haalbaar is.

De heer De Heer memoreert dat er tijdens de commissie MME insprekers waren over de Zuilense Ring en de NRU. Zij hadden vragen, maar wisten niet wat de geluidsbelasting naast de weg was. Dat geldt ook voor de luchtkwaliteit, terwijl die informatie bij de provincie beschikbaar is. De burgers kennen die gegevens niet en weten niet waar die kunnen worden gevonden. Geluidsbelasting en luchtkwaliteit geven op straatniveau discussie en dat moet digitaal voor iedere burger te achterhalen zijn.

De heer De Nooij denkt ook aan vogelsoorten die voorkomen in een bepaald gebied, de verkeersbelasting in een buurt of ruimtelijke plannen in de omgeving. Dat vraagt om toegankelijke data in een open stelsel.

Mevrouw Noordenbos vraagt hoe veranderend beleid daarin kan worden opgenomen. Is tussentijdse actualisatie van de data mogelijk?

De heer Overkleeft komt terug op het open stelsel dat voor iedereen toegankelijk moet zijn. In hoeverre kan de provincie Utrecht dat beïnvloeden?

Mevrouw De Wit meent dat de provincie daar zeer ten dele invloed op heeft. De provincie moet doen wat ze wel kan beïnvloeden. Daar gaan ook de aanbevelingen van de PCL over. De provincie gaat niet over de informatie van anderen, waar niet voor betaald is of niet openbaar is. Wel kan de provincie de eigen informatie ter beschikking stellen en partijen, waarmee wordt samengewerkt, uitnodigen hetzelfde te doen.

Gedeputeerde Maasdam memoreert dat er landelijk wordt gewerkt aan de ontwikkeling van het digitale stelsel voor de Omgevingswet (DSO). Doel is dat de verschillende overheden meer als één overheid gaan opereren richting burger. Dat platform moet de onderlinge samenwerking bevorderen. Ook is het van belang dat initiatiefnemers en anderen op een gemakkelijke manier de informatie kunnen verkrijgen die ze nodig hebben. Dat is een complex pad. Eerder is een presentatie gegeven over de informatiehuizen die op verschillende vlakken gebouwd worden. Het advies van de PCL bevat daarvoor ook suggesties. Met verschillende daarvan is de provincie al actief bezig, bv. de ontwikkeling van objectgerichte digitale omgevingsdocumenten. Als het gaat om trends en ontwikkelingen, wordt nadrukkelijk op de dwarsverbanden gelet. Ook het Plan-MER moet op een goede onafhankelijke digitale manier worden ontsloten.

Inderdaad is het advies veel breder dan alleen de DSO lijn voor de omgevingsvisie. Dit gaat in het algemeen om open data.

De voorzitter dankt de leden van de PCL voor hun advies.

8. Statenbrief bouwstenennotitie omgevingsvisie

Mevrouw Ens verwijst naar het schema hoe om te gaan met eigen beleid, dat 100% als bouwsteen wordt overgenomen, terwijl bouwstenen van anderen minder zwaar meetellen. Echter, een andere partij, waarbij de provincie niet betrokken is, kan ook een plan hebben waar de provincie het 100% mee eens is: de provincie moet dan toch de mogelijkheid hebben om zo'n bouwsteen voor 100% over te nemen.

De heer Van Muilekom memoreert dat er vele losse bouwstenen worden ontwikkeld, terwijl het langer duurt voordat de Omgevingswet van kracht wordt. Hij verwacht van GS dat waarden en thema's als gezondheid, inclusieve samenleving e.d. nu al integraal onderdeel uitmaken van documenten die nu tot stand komen, bv. in de nieuwe Landbouwvisie. Mogen PS daar van uitgaan?

Mevrouw Noordenbos sluit zich bij die vraag aan. Waar en wanneer wordt er een besluit over de bouwstenennotitie genomen?

Mevrouw Kotkamp is blij met deze notitie. Bij uitgangspunt 4 staat dat de Statencommissie, waarin de bouwsteen wordt behandeld, bepaalt of een bouwsteen rijp genoeg is voor de omgevingsvisie. Kan een commissie dat zelf proactief inbrengen of gebeurt dat aan de hand van een oplegnotitie? Hoe loopt die procedure? Ter illustratie verwijst zij naar de BOB luchtkwaliteit. Kan de commissie MME over het stuk dat daaruit voortkomt besluiten dat dit een bouwsteen moet worden voor de omgevingsvisie?

Gedeputeerde Maasdam memoreert dat deze notitie in gezamenlijkheid met deze commissie is opgesteld. Afgesproken is dat de bouwstenendiscussie altijd maatwerk blijft. Er zijn verschillende soorten bouwstenen met een verschillend gewicht opgesteld. De VVD stelde dat inbreng van anderen nuttig kan zijn. Uiteindelijk is het aan PS om te bepalen in hoeverre die inbreng als bouwsteen in de omgevingsvisie wordt meegewogen. Per document zal die afweging moeten worden gemaakt. De uiteindelijke weging wordt richting omgevingsvisie gemaakt en dat proces gaat stap voor stap. Soms passen bouwstenen niet helemaal bij elkaar en dan moet worden bezien hoe daarmee moet worden omgegaan.

De PvdA en de SP gaven aan dat de komst van de Omgevingswet nog lang zal duren. Echter, eind 2020 moet de provincie de omgevingsvisie en omgevingsverordening gereed hebben en moet de bouwstenendiscussie zijn afgerond. Zij hoopt dat merkbaar is dat GS steeds integraler te werk gaan. Zij bemerkt dat steeds weer in de dagelijkse praktijk: alles heeft met elkaar te maken. Hokjes denken mag niet meer aan de orde zijn. Zij realiseert zich dat het hier om een complex proces gaat.

Mevrouw Kotkamp stelt haar vraag nogmaals, daar deze nog niet is beantwoord.

Gedeputeerde Maasdam memoreert de afspraak dat GS vooraf aangeven hoe een bouwsteen (bv. Landbouwvisie of Retailvisie) kan worden gewogen, maar de besluitvorming daarover is aan PS.

De heer De Heer leest het volgende in de notitie: "de Statencommissie waarin de bouwsteen wordt behandeld bepaalt of een bouwsteen rijp genoeg is om als bouwsteen te worden aangemerkt voor de omgevingsvisie."

Mevrouw Kotkamp vindt dat voor stukken, die zo evident zijn, wel logisch. Echter, kan een commissie ook dat initiatief nemen als het gaat om uitkomsten van bv. BOB-trajecten waarin een visie wordt neergelegd die niet door GS wordt aangedragen.

Gedeputeerde Maasdam vraagt zich af waarom dat niet zou kunnen.

Mevrouw Ens vindt de vraag van GroenLinks wel relevant. Zij gaat ervan uit dat stukken die door PS moeten worden vastgesteld standaard worden voorzien van een advies van GS wat dat inhoudt voor de

omgevingsvisie, echter, ze weet niet hoe het gaat met richtinggevende stukken die niet door PS worden vastgesteld.

De heer De Heer meent toch dat een en ander duidelijk in de bouwstenennotitie verwoord is. In punt 1 staat dat PS beslissen of en welke bouwsteen er wordt meegenomen, terwijl in punt 3 staat dat GS bij ieder stuk aangeven of het een bouwsteen moet worden en zo ja, hoe. Dat is breed geformuleerd met een duidelijke rol voor PS en GS.

De voorzitter antwoordt op een vraag van mevrouw Noordenbos dat PS het definitieve besluit nemen over een bouwsteen en niet de vakcommissie.

De voorzitter rondt dit punt af.

9. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.